

Έρευνα για την επαγγελματική κατάσταση και απασχόληση των διπλωματούχων μηχανικών

Σεπτέμβριος 2009

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ --- ΜΕΡΟΣ Γ'

[Συμπεράσματα]

- **Οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν σήμερα το 27% των διπλωματούχων μηχανικών και οι άνδρες το 73%. Η συμμετοχή των γυναικών καταγράφεται συνεχώς αυξανόμενη. Μεταξύ των νέων μηχανικών που απέκτησαν άδεια άσκησης επαγγέλματος μετά το 2006 το ποσοστό των γυναικών είναι 38%, ενώ στους μηχανικούς που απέκτησαν άδεια πριν το 1985 δεν ξεπερνούσε το 20%. Σημαντικά υψηλότερη από τον μέσο όρο είναι η εκπροσώπηση των γυναικών στην ειδικότητα των Αρχιτεκτόνων (50%), ενώ «ανδρικές» ειδικότητες παραμένουν οι Ναυπηγοί (10%), οι Μηχανολόγοι (12%) και οι Ηλεκτρολόγοι (14%).**
- **Η μέση ηλικία των μηχανικών είναι 40,2 έτη**, με σημαντικά μεγαλύτερη την μέση ηλικία στις ειδικότητες των Ναυπηγών (44,3 έτη) και των Αρχιτεκτόνων (43,3 έτη). Μεγαλύτερη είναι, επίσης, η μέση ηλικία των ανδρών μηχανικών (41,6 έτη) έναντι των γυναικών (36,5 έτη). Χαμηλότερη του μέσου όρου καταγράφεται η μέση ηλικία στους Ηλεκτρολόγους (37,1 έτη) τους Χημικούς Μηχανικούς (37,9 έτη) και τους Ηλεκτρονικούς (38,6 έτη).
- Ένας στους δύο μηχανικούς (50%) σήμερα κατοικεί στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Πρωτεύουσας, το 9% στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης και το 41% στην υπόλοιπη **Ελλάδα. Η συμμετοχή των μηχανικών που κατοικούν εκτός Αθήνας και Θεσσαλονίκης αυξάνει σταθερά**, καθώς το 1997 εκτός πρωτεύουσας και συμπρωτεύουσας κατοικούσε μόνον το 26%. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι το ποσοστό των μηχανικών που κατοικούν εκτός Αθήνας/Θεσσαλονίκης αυξάνει με την ηλικία (37% στους μηχανικούς έως 30 ετών, 40% στους 31 έως 40 ετών, 43% στους 41 έως 50 ετών και 45% στους 51+ ετών). Όπως είναι αναμενόμενο, συσχέτιση καταγράφεται μεταξύ τόπου κατοικίας και ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος σπουδών: 52% όσων αποφοίτησαν από το ΕΜΠ κατοικούν στην Αθήνα και 72% όσων αποφοίτησαν από το ΑΠΘ κατοικούν στη Θεσσαλονίκη.

- Το 45% των μηχανικών έχει πατέρα και το 26% μητέρα που έχει ολοκληρώσει τριτοβάθμια βαθμίδα εκπαίδευσης, ποσοστά που καταγράφουν αύξηση από την προηγούμενη μέτρηση (τα αντίστοιχα ποσοστά το 2006 ήταν 39% για τον πατέρα και 21% για την μητέρα). **Στο 23% των μηχανικών και οι δύο γονείς έχουν ολοκληρώσει τριτοβάθμια βαθμίδα εκπαίδευσης.** Το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονιών εμφανίζεται υψηλότερο του μέσου όρου στις ειδικότητες των Ηλεκτρολόγων, των Ναυπηγών και των Ηλεκτρονικών, και χαμηλότερο στις ειδικότητες των Αγρονόμων-Τοπογράφων, των Μηχανολόγων και των Χημικών Μηχανικών.
- **Το 16% των μηχανικών έχουν γονείς μηχανικούς,** ποσοστό που εμφανίζεται αυξημένο στις ειδικότητες των Πολιτικών Μηχανικών (21%) και των Αρχιτεκτόνων (19%), καθώς και στις γυναίκες (19%). Αντίθετα, το αντίστοιχο ποσοστό καταγράφεται χαμηλότερο του μέσου όρου στους Χημικούς Μηχανικούς (8%), τους Ηλεκτρονικούς (11%), τους Μεταλλειολόγους (12%) και τους Αγρονόμους-Τοπογράφους (12%). **Η «κληρονομικότητα» στο επάγγελμα αυξάνει όσο μειώνεται η επαγγελματική ηλικία,** καθώς γονείς μηχανικούς έχει το 8% όσων απέκτησαν άδεια μεταξύ 1974 και 1980 και το 22% όσων απέκτησαν άδεια μετά το 2006.

Προπτυχιακές σπουδές

- 34% των μηχανικών ολοκλήρωσαν τις προπτυχιακές τους σπουδές στο ΕΜΠ, 23% στο ΑΠΘ, 23% σε άλλη ανώτατη σχολή της χώρας, ενώ **ένας στους πέντε (20%) απέκτησε το πρώτο πτυχίο σε ανώτατη σχολή του εξωτερικού.**
- Το ποσοστό των μηχανικών που ολοκλήρωσαν τις προπτυχιακές τους σπουδές στο εξωτερικό εμφανίζει **σημαντικές διαφοροποιήσεις ανάλογα με την ειδικότητα.** Τα υψηλότερα ποσοστά προπτυχιακών σπουδών στο εξωτερικό καταγράφονται σε Αρχιτέκτονες (38%), Ηλεκτρονικούς (35%) και Ναυπηγούς (30%) και τα χαμηλότερα σε Αγρονόμους-Τοπογράφους (0%), Χημικούς Μηχανικούς (9%), Ηλεκτρολόγους (12%) και Μεταλλειολόγους (13%). Διαφοροποίηση εμφανίζεται επίσης και ως προς το φύλο, καθώς το ποσοστό προπτυχιακών σπουδών στο εξωτερικό είναι 23% στους άνδρες και 12% στις γυναίκες μηχανικούς.
- **Ιταλία και Μεγάλη Βρετανία** είναι οι χώρες που συγκεντρώνουν την πλειοψηφία των προπτυχιακών φοιτητών. Την Ιταλία αναφέρει το 32% όσων έκαναν προπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό, ποσοστό που ανεβαίνει στο 61% μεταξύ των Αρχιτεκτόνων, ενώ την Μεγάλη Βρετανία το 31% (49% μεταξύ των Πολιτικών Μηχανικών). Σε ό,τι αφορά τις δύο αυτές χώρες που συγκεντρώνουν το 63% των προπτυχιακών σπουδών σε αντικείμενο μηχανικού, σημειώνεται με ορόσημο τις αρχές της δεκαετίας του 1990 μία αντιστροφή στις προτιμήσεις, με την συχνότητα επιλογής της Ιταλίας να μειώνεται (από 54% σε όσους απέκτησαν άδεια μεταξύ 1974 και 1980 σε 8% στους νέους μηχανικούς με άδεια μετά το 2006) και την αντίστοιχη της Μεγάλης Βρετανίας να αυξάνεται (από 6% σε όσους απέκτησαν άδεια μεταξύ 1974 και 1980 σε 77% στους νέους με άδεια μετά το 2006).

Προπτυχιακές σπουδές (συνέχεια)

- Για το **92%** των μηχανικών οι σπουδές στην ειδικότητά τους ήταν μία από τις τρεις πρώτες ακαδημαϊκές τους επιλογές. Αυτό όμως δεν ισχύει για σχεδόν έναν στους δύο Μεταλλειολόγους (49%) και έναν στους τέσσερις Αγρονόμους-Τοπογράφους (23%). Αντίθετα, περισσότερο συνειδητά φαίνεται να επιλέγονται οι ειδικότητες των Ηλεκτρονικών, των Αρχιτεκτόνων και των Ηλεκτρολόγων.
- Το **74%** των μηχανικών δηλώνει ότι θα επέλεγε και σήμερα την ίδια ειδικότητα, με Μεταλλειολόγους και Χημικούς Μηχανικούς να καταγράφουν σημαντικά χαμηλότερα ποσοστά (36% και 44% αντίστοιχα).

Μεταπτυχιακές σπουδές

- **Το 42% των μηχανικών έχει προχωρήσει στην πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών** (από 37% στην έρευνα του 2006 και 31% στην έρευνα του 2003). Η πλειοψηφία των μεταπτυχιακών αφορά διπλώματα masters. Ηλεκτρονικοί (66%), Χημικοί Μηχανικοί (57%) και Ηλεκτρολόγοι (52%) είναι οι ειδικότητες όπου καταγράφονται τα υψηλότερα ποσοστά μεταπτυχιακών σπουδών, ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά καταγράφονται στις οικοδομο-κατασκευαστικές ειδικότητες, δηλαδή σε Αγρονόμους-Τοπογράφους (29%), Αρχιτέκτονες (32%) και Πολιτικούς Μηχανικούς (36%).
- **Το ποσοστό των μηχανικών με μεταπτυχιακές σπουδές αυξάνει σταθερά** και φτάνει το 50% σε όσους απέκτησαν άδεια μετά το 2006.
- **Το 63% των μεταπτυχιακών τίτλων αφορά στο αντικείμενο της ειδικότητας**, το 18% σε θέμα που συνδυάζει περισσότερες ειδικότητες, το 14% σε Οικονομία/Διοίκηση, και το 7% σε άλλη ειδικότητα μηχανικού. Τα σχετικά ποσοστά παραμένουν σχεδόν αμετάβλητα από την μέτρηση του 2006.
- **Σταθερά αυξανόμενο είναι το ποσοστό των μεταπτυχιακών σπουδών που πραγματοποιούνται στην Ελλάδα** (από 25% το 1997, σε 43% το 2003, 48% το 2006 και 55% στην παρούσα μέτρηση) εις βάρος των μεταπτυχιακών σε χώρες του εξωτερικού. Υψηλότερα του μέσου όρου είναι τα ποσοστά όσων προχωρούν σε μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό μεταξύ των Μηχανολόγων, των Αρχιτεκτόνων και των Πολιτικών Μηχανικών, ενώ Ηλεκτρολόγοι και Χημικοί Μηχανικοί καταγράφουν υψηλότερα ποσοστά στα μεταπτυχιακά που πραγματοποιούνται στην Ελλάδα. Η αντιστροφή εις βάρος των μεταπτυχιακών σπουδών στο εξωτερικό και υπέρ των μεταπτυχιακών στην Ελλάδα αρχίζει να καταγράφεται από τις αρχές της δεκαετίας του 1990.
- Στις μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό κυριαρχεί η **Μεγάλη Βρετανία**, από όπου προέρχεται το 58% των μεταπτυχιακών τίτλων.

Ανεργία

- **Στο 7% καταγράφεται η ανεργία** μεταξύ των διπλωματούχων μηχανικών, ενώ ένα 6% δηλώνει ότι δεν απασχολείται προσωρινά. Αθροιστικά, **οι μη απασχολούμενοι μηχανικοί ανέρχονται σε 13%**, το μεγαλύτερο ερευνητικό ποσοστό που έχει καταγραφεί από το 1997.
- Το ποσοστό ανεργίας εμφανίζει **σημαντικές διακυμάνσεις**, με το εντονότερο πρόβλημα να καταγράφεται μεταξύ των Χημικών Μηχανικών (15%), των Μεταλλειολόγων (14%) και των Ηλεκτρολόγων (9%), στις γυναίκες (9%), καθώς και στους μηχανικούς σε Αθήνα (8%) και Θεσσαλονίκη (9%).
- Σε σύγκριση με την έρευνα του 2006 **η αύξηση της ανεργίας** καταγράφεται σημαντικά υψηλότερη του μέσου όρου στις ειδικότητες των Ναυπηγών (6% από 0% το 2006) και των Ηλεκτρολόγων (9% από 4% το 2006), καθώς και στους μηχανικούς εκτός Αθήνας και Θεσσαλονίκης (6% από 2% το 2006).
- **Το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας (23%) καταγράφεται μεταξύ των νέων μηχανικών** που απέκτησαν άδεια άσκησης επαγγέλματος μετά το 2006. Το ποσοστό ανεργίας στους νέους μηχανικούς (2001-2005) στην έρευνα του 2006 ήταν 14%.
- Στο σύνολο όσων δεν απασχολούνται, ένας στους τρεις (31%) βρίσκεται εκτός αγοράς για διάστημα μεγαλύτερο από 12 μήνες.
- Το 43% (από 59% το 2006) των μη απασχολούμενων (κυρίως γυναίκες, νέες ηλικίες και κάτοικοι επαρχίας) αντιμετωπίζει την κατάσταση με την οικονομική στήριξη της οικογένειας, ενώ το 28% (από 19% το 2006) -κυρίως άνδρες και μεγαλύτερες ηλικίες- βασίζεται σε αποταμιεύσεις.

Ένταξη στην αγορά εργασίας

- Για το 65% των μηχανικών, από την απόκτηση της άδειας μέχρι και την εύρεση της πρώτης δουλειάς μεσολάβησε διάστημα έως 6 μήνες, ενώ **οι μισοί (50%) βρήκαν την πρώτη τους δουλειά άμεσα (έως 2 μήνες)**. Παρότι σε σύγκριση με το 2006 έχει αυξηθεί η μη απασχόληση, **ο ρυθμός ένταξης στην αγορά εργασίας δεν παρουσιάζει καμία ουσιαστική μεταβολή** από την μέτρηση του 2006.
- Ταχύτερη είναι η ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας των Ηλεκτρονικών (69% σε διάστημα έως 2 μήνες), των Αρχιτεκτόνων (60%), των Πολιτικών Μηχανικών (55%) και των Αγρονόμων-Τοπογράφων (55%). Τις μεγαλύτερες δυσκολίες αντιμετωπίζουν οι Μεταλλειολόγοι, καθώς ένας στους πέντε (20%) χρειάστηκε περισσότερα από δύο χρόνια για να βρει την πρώτη του απασχόληση. Δυσκολίες αντιμετωπίζουν και οι Χημικοί Μηχανικοί (το 31% χρειάστηκε περισσότερο από ένα χρόνο).

Τύπος απασχόλησης

- **Περισσότεροι από τους μισούς μηχανικούς (55%) ασκούν ελεύθερο επάγγελμα, περίπου ένας στους τέσσερις (23%) απασχολείται στο δημόσιο τομέα και οι υπόλοιποι (22%) έχουν εξαρτημένη σχέση εργασίας στον ιδιωτικό τομέα.** Μεταξύ των απασχολούμενων στον ιδιωτικό τομέα καταγράφεται και ένα 7% απασχολούμενων οι οποίοι εμπίπτουν στην κατηγορία των οιονεί μισθωτών, έχουν δηλαδή εξαρτημένη σχέση εργασίας και αμείβονται με Δελτίο Παροχής Υπηρεσιών.
- Το ποσοστό των ελεύθερων επαγγελματιών εμφανίζεται συστηματικά αυξανόμενο τα τελευταία χρόνια, καθώς από 42% το 2003, ανέβηκε σε 47% το 2006 και 55% στην παρούσα μέτρηση. Η αύξηση αυτή προκύπτει από **συστηματική αύξηση της αυταπασχόλησης** (ελεύθερος επαγγελματίας χωρίς προσωπικό) από 25% το 2003 σε 32% το 2006 και 41% στην παρούσα μέτρηση. Αντίθετα, το ποσοστό των ελεύθερων επαγγελματιών με προσωπικό παρουσιάζεται μάλλον σταθερό, και αφορά κυρίως μηχανικούς μεγαλύτερης επαγγελματικής ηλικίας και άνδρες. Αυταπασχολούμενοι δηλώνουν κυρίως Αρχιτέκτονες (63%), Πολιτικοί Μηχανικοί (55%) και νέοι μηχανικοί με άδεια μεταξύ 2001 και 2005 (53%).
- **Συστηματικά μειούμενο εμφανίζεται αντίθετα το ποσοστό των απασχολούμενων στον δημόσιο τομέα** (από 33% το 2003, σε 28% το 2006 και 23% στην παρούσα μέτρηση). Χαρακτηριστικά σημειώνεται ότι το 2003 σχεδόν ένας στους τέσσερις μηχανικούς (24%) ήταν μόνιμος δημόσιος υπάλληλος, ενώ τώρα το αντίστοιχο ποσοστό δεν ξεπερνά το 15%. Στο Δημόσιο απασχολούνται σχεδόν οι μισοί Ηλεκτρονικοί Μηχανικοί (47%), ενώ σημαντικά διαφοροποιείται και το αντίστοιχο ποσοστό των γυναικών (30% έναντι 19% των ανδρών).
- Η απασχόληση με εξαρτημένη σχέση εργασίας στον ιδιωτικό τομέα δεν έχει μεταβληθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια.
- **Εξαρτημένη σχέση εργασίας με Δελτίο Παροχής Υπηρεσιών δηλώνει ένας στους τέσσερις νέους μηχανικούς με άδεια μετά το 2006 (25%).**

Αντικείμενο εργασίας

- **Οι μισοί εργαζόμενοι μηχανικοί (52%) απασχολούνται στον κατασκευαστικό τομέα** (οικοδομήσεις και δημόσια έργα), και **ένας στους τρεις στον τομέα των υπηρεσιών (32,9%)**. Η κατανομή της απασχόλησης ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας παραμένει σχετικά σταθερή τα τελευταία χρόνια.
- **Επτά στους δέκα απασχολούμενους μηχανικούς (70%) εργάζονται στο αντικείμενο της ειδικότητας των σπουδών τους**, ποσοστό σημαντικά αυξημένο στους Ηλεκτρονικούς (83%), τους Αρχιτέκτονες (82%), τους Αγρονόμους-Τοπογράφους (78%) και τους Πολιτικούς Μηχανικούς (76%). Αντίθετα, τα χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης στο αντικείμενο των σπουδών καταγράφονται σε Μεταλλειολόγους (42%) και Χημικούς Μηχανικούς (50%).
- **Ένα 20% των απασχολούμενων μηχανικών συνδυάζει περισσότερες από μία ειδικότητες, ένα 2% εργάζεται σε αντικείμενο άλλης ειδικότητας, ενώ η καθαρή ετεροαπασχόληση βρίσκεται στο 7%** (4% Διοίκηση και Οικονομία και 3% Άλλο). Το ποσοστό ετεροαπασχόλησης φτάνει το 21% στους Χημικούς Μηχανικούς και το 25% στους Μεταλλειολόγους.
- Μεταξύ αυτών που απασχολούνται σε αντικείμενο άλλο από των σπουδών, για το 33% πρόκειται για επαγγελματική εξέλιξη από θέσεις μηχανικού σε διοικητικές ή άλλες θέσεις, το 22% προβάλλει σαν λόγο τις δυσκολίες που αντιμετώπισε στην εύρεση εργασίας σαν μηχανικός, και το 19% την αναζήτηση υψηλότερων αποδοχών ή καλύτερων συνθηκών εργασίας.

Αντικείμενο εργασίας (συνέχεια)

- Το 90% των απασχολούμενων μηχανικών δηλώνει ότι για το βασικό αντικείμενο εργασίας του απαιτείται επίπεδο σπουδών διπλωματούχου μηχανικού (52%) ή άλλου ΑΕΙ (38%), και μόνο το 8% δηλώνει ότι απαιτείται χαμηλότερο επίπεδο σπουδών. Με την έννοια αυτή δεν αναδεικνύεται κάθετη επαγγελματική μετατόπιση σε πεδία άλλων χαμηλότερων βαθμίδων εκπαίδευσης, αλλά περισσότερο **οριζόντια μετατόπιση σε άλλα γνωστικά πεδία** για τα οποία εκτιμάται ότι απαιτείται επίσης πανεπιστημιακή μόρφωση. Παρότι η παραπάνω συνολική εικόνα δεν έχει μεταβληθεί σε σχέση με προηγούμενες μετρήσεις, αξίζει να σημειωθεί μία ανακατάταξη που αφορά την **μείωση του ποσοστού όσων απασχολούνται σε αντικείμενο εργασίας που απαιτεί σπουδές μηχανικού** (52% από 64% το 2006 και 67% το 2003) και την **αύξηση όσων απασχολούνται σε αντικείμενο που απαιτεί απλώς ανώτατο επίπεδο σπουδών** (38% από 29% το 2006 και 25% το 2003).
- Όσον αφορά τον **τομέα αρμοδιοτήτων** των μηχανικών που απασχολούνται σε επιχειρήσεις (του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα), το 61% καλύπτει ανάγκες σε μελέτες, το 44% απασχολείται στο εργοτάξιο (επίβλεψη κατασκευής), ενώ το 15% έχει αρμοδιότητες παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών και τεχνικής υποστήριξης. Όπως είναι αναμενόμενο εμφανίζονται σημαντικές διαφοροποιήσεις στον τομέα αρμοδιοτήτων αναλόγως της ειδικότητας.
- Αντίστοιχα, στους μηχανικούς που απασχολούνται στο Δημόσιο τομέα το 22% ασχολείται με μελέτες (από 28% το 2006), το 19% έχει αρμοδιότητα παρακολούθησης και επίβλεψης τεχνικών έργων (από 31 % το 2006), ενώ το 39% απασχολείται στο τομέα της εκπαίδευσης -δευτεροβάθμια, τριτοβάθμια, τεχνική- (από 27% το 2006).

Απασχολούμενοι στον Ιδιωτικό Τομέα με εξαρτημένη σχέση εργασίας

- Μεταξύ όσων απασχολούνται με εξαρτημένη σχέση εργασίας στον ιδιωτικό τομέα (μισθωτοί και οιωνεί μισθωτοί) το **78%** δηλώνει ότι η αμοιβή τους βρίσκεται στα ίδια ή υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με τα προβλεπόμενα από την συλλογική σύμβαση εργασίας.
- Ειδικότερα, σε ότι αφορά τους μισθωτούς στον ιδιωτικό τομέα, το **63%** δηλώνει ότι καλύπτεται από κάποια συλλογική σύμβαση.
- Σε ότι αφορά τους εργαζόμενους με εξαρτημένη σχέση εργασίας που αμοιβονται με Δελτίο Παροχής Υπηρεσιών, στο 64% (από 55% το 2006) των περιπτώσεων η επιλογή για αμοιβή με ΔΠΥ δεν ήταν του μηχανικού, αλλά έγινε **καθ' υπόδειξη του εργοδότη**. Στην ίδια κατηγορία εργαζομένων το **65%** δηλώνει ότι **δεν είναι ενημερωμένο** (όχι και τόσο / καθόλου) για τις νομικές, εργασιακές και ασφαλιστικές διαφορές μεταξύ του καθεστώτος της σημερινής απασχόλησης και της απασχόλησης με βάση τη συλλογική σύμβαση. Όσον αφορά άλλες εργασιακές παροχές, η συμφωνία με τον εργοδότη περιλαμβάνει για το **73%** ετήσια άδεια, για το **45%** επίδομα αδείας, για το **46%** επίδομα εορτών, και για το **26%** αμοιβή υπερωριακής απασχόλησης. Τέλος, στο 64% των περιπτώσεων οι υποχρεωτικές εισφορές στο **ΤΣΜΕΔΕ** καταβάλλονται από τον εργαζόμενο μηχανικό.

Δεύτερη απασχόληση

- **Το 19% των εργαζόμενων μηχανικών δραστηριοποιούνται επαγγελματικά και σε δεύτερη απασχόληση** (από 17% το 2006, 15% το 2003, και 23% το 1997).
- Η δραστηριοποίηση σε δεύτερη απασχόληση καταγράφεται **σημαντικά υψηλότερη** μεταξύ των Ηλεκτρονικών (26%), καθώς και μεταξύ των μισθωτών με σύμβαση ορισμένου χρόνου στον ευρύτερο δημόσιο τομέα (31%). Αντίθετα, Ναυπηγοί (11%) και Αγρονόμοι-Τοπογράφοι (12%), καθώς και μισθωτοί με σύμβαση ορισμένου χρόνου στον ιδιωτικό τομέα (10%) και ελεύθεροι επαγγελματίες με προσωπικό (15%) καταγράφουν τα χαμηλότερα ποσοστά δεύτερης εργασίας.
- Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων (72%) η δεύτερη απασχόληση αφορά εργασία μηχανικού, καταγράφεται όμως ένα **28% όπου η δεύτερη εργασία είναι σε άλλο αντικείμενο**.

Ώρες εργασίας

- Το 51% των εργαζόμενων μηχανικών απασχολείται στην κύρια εργασία έως 8 ώρες, το 34% 9-10 ώρες και το 14% εργάζεται περισσότερες από 10 ώρες.
- Ο μέσος αριθμός ωρών απασχόλησης στην κύρια εργασία είναι **8,8 ώρες ημερησίως**, με τους ελεύθερους επαγγελματίες με προσωπικό να εργάζονται κατά μέσο όρο 10,3 ώρες και τους μόνιμους δημοσίους υπαλλήλους 7,5 ώρες.
- Ο μέσος αριθμός ωρών απασχόλησης στη **δεύτερη εργασία** διαμορφώνεται στις **2,7 ώρες**, ενώ **συνολικά για κύρια και δεύτερη εργασία στις 10,6 ώρες ημερησίως**.

Εισόδημα

- **59%** των εργαζόμενων μηχανικών ανέφεραν ετήσιο εισόδημα μέχρι **€30.000** και **36%** πάνω από **€30.000**. Πιο αναλυτικά, το 25% των εργαζόμενων μηχανικών αναφέρει ετήσιο εισόδημα μέχρι €18.000, το 21% από €18.000 έως €25.000, το 29% από €25.000 έως €40.000, και το 21% πάνω από €40.000. Το ποσοστό μη απόκρισης στην ερώτηση ανέρχεται σε 5%.
- Τα υψηλότερα ποσοστά δήλωσης ετήσιου εισοδήματος έως **€30.000** καταγράφονται σε Αρχιτέκτονες (71%) και Αγρονόμους-Τοπογράφους (71%), οιωνεί μισθωτούς (81%), μόνιμους δημοσίους υπαλλήλους (66%) και ελεύθερους επαγγελματίες / αυταπασχολούμενους (65%), γυναίκες (76%) και νέες ηλικίες (89% σε όσους είναι έως 30 ετών και 65% στους 31-40 ετών).
- Τα υψηλότερα ποσοστά δήλωσης ετήσιου εισοδήματος πάνω από **€30.000** καταγράφονται σε Ναυπηγούς (49%), Μεταλλειολόγους (48%), Μηχανολόγους (42%) και Χημικούς Μηχανικούς (42%), σε ελεύθερους επαγγελματίες με προσωπικό (57%), μισθωτούς με σύμβαση αορίστου χρόνου στον ιδιωτικό τομέα (52%) και μισθωτούς με σύμβαση αορίστου χρόνου στον ευρύτερο δημόσιο τομέα (44%), σε άνδρες (42%) και σε μεγαλύτερες ηλικίες (52% στους άνω των 50 ετών και 48% στους 41 έως 50 ετών).

Για όσους δεν έχουν δική τους επιχείρηση

- Το 32% των μηχανικών που δεν δραστηριοποιούνται ήδη επιχειρηματικά δηλώνουν ότι θα τους ενδιέφερε να δημιουργήσουν μία δική τους επιχείρηση μέσα στην ερχόμενη πενταετία. **Η πρόθεση δημιουργίας επιχείρησης καταγράφεται συστηματικά αυξανόμενη** (27% το 2006 και 21% το 2003), εύρημα που θα πρέπει ενδεχομένως να συνδυαστεί με την καταγραφόμενη **αύξηση του ποσοστού των ελεύθερων επαγγελματιών/αυταπασχολούμενων**.
- Υψηλότερη καταγράφεται η πρόθεση για επιχειρηματικότητα στους Αρχιτέκτονες (42% από 34% το 2006) και τους Πολιτικούς Μηχανικούς (43% από 31% το 2006). Ένας στους δύο νέους μηχανικούς που απέκτησαν άδεια άσκησης επαγγέλματος μεταξύ 2001 δηλώνουν ότι θα τους ενδιέφερε να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση (51% όσων απέκτησαν άδεια μεταξύ 2001 και 2005, και 49% όσων απέκτησαν άδεια μετά το 2006).

Για όσους έχουν δική τους επιχείρηση*

- Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων (82%) ο μηχανικός δημιούργησε ή ανέλαβε την επιχείρηση σε **ηλικία έως 34 ετών**, ενώ ως κύριο κίνητρο αναφέρεται η **επαγγελματική ανεξαρτησία** (67%), με δευτερεύοντα κίνητρα το οικονομικό όφελος (19%) ή τις δυσκολίες εύρεσης εργασίας (8%).
- Στην διαδικασία δημιουργίας της επιχείρησης περισσότεροι από τους μισούς (55%) αναφέρουν ότι δεν είχαν καμία υποστήριξη, ενώ μεταξύ των υπολοίπων **κυρίαρχο στήριγμα (με οικονομική ή ηθική ενίσχυση) υπήρξε η οικογένεια**. Αξίζει να σημειωθεί μία μικρή αύξηση του ποσοστού όσων έλαβαν κάποια κρατική ή κοινοτική επιχορήγηση από 1% που ήταν στις μετρήσεις του 2006 και 2003 σε 4% στην παρούσα μέτρηση.
- Τα σημαντικότερα εμπόδια που συνάντησαν στην επιχειρηματική τους δραστηριοποίηση είναι κυρίως **θέματα γραφειοκρατίας (47%) και η αβεβαιότητα για την οικονομική εξέλιξη (32%)**. Πρόκειται για μία εικόνα που διαφοροποιείται αναλόγως της επαγγελματικής ηλικίας. Θέματα γραφειοκρατίας και διοικητικών δυσκολιών συνιστούσαν τον κυρίαρχο αποτρεπτικό παράγοντα για τους μηχανικούς που απέκτησαν άδεια μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1980, οπότε και αρχίζουν να συμμετέχουν η αβεβαιότητα για την οικονομική εξέλιξη και το θέμα των φορολογικών/ασφαλιστικών επιβαρύνσεων. Δύο αποτρεπτικοί παράγοντες των οποίων έχει μειωθεί η σημασία είναι οι μηχανισμοί ανάθεσης δημοσίων έργων (από 17% σε όσους απέκτησαν άδεια μεταξύ 1974 και 1980, σε 6% σε όσους απέκτησαν άδεια μετά το 2006), και η δυσκολία πρόσβασης σε δανειακά κεφάλαια (από 13% σε όσους απέκτησαν άδεια μεταξύ 1974 και 1980, σε 2% σε όσους απέκτησαν άδεια μετά το 2006).

- **Ικανοποίηση συνολικά από την εργασία δηλώνει το 71% των μηχανικών** (27% «Πολύ ικανοποιημένοι» και 44% «Μάλλον ικανοποιημένοι»), δυσαρέσκεια το 10%, ενώ την ουδέτερη τοποθέτηση («ούτε ικανοποιημένος, ούτε δυσαρεστημένος») επιλέγει το 19%. Η συνολική ικανοποίηση καταγράφει σχετική αυξητική τάση στις τελευταίες μετρήσεις (68% το 2006 και 66% το 2003), εις βάρος περισσότερο της ουδέτερης τοποθέτησης και όχι τόσο των ποσοστών δυσαρέσκειας τα οποία παραμένουν σχετικά σταθερά (9% το 2006 και 11% το 2003). Υψηλότερα είναι τα ποσοστά συνολικής ικανοποίησης από την εργασία στους Ηλεκτρονικούς (81%), τους Χημικούς Μηχανικούς (78%), τους Ηλεκτρολόγους (75%) και τους Ναυπηγούς (74%), ενώ το υψηλότερο ποσοστό δυσαρέσκειας καταγράφεται μεταξύ των Αρχιτεκτόνων (14%).
- **Το 83% δηλώνει ικανοποίηση από το αντικείμενο της εργασίας**, ποσοστό που καταγράφεται αυξημένο από προηγούμενες μετρήσεις (78% το 2006 και το 2003).
- **Το 77% δηλώνει ικανοποίηση από τις συνθήκες εργασίας και το εργασιακό περιβάλλον** (από 72% το 2006, 67% το 2003 και 63% το 1997) και το **60% δηλώνει ικανοποίηση από τον συνολικό χρόνο απασχόλησης** (από 59% το 2006, 52% το 2003 και 44% το 1997). Πρόκειται για δύο παραμέτρους οι οποίες βελτιώνονται σταθερά από το 1997.
- Συγκριτικά με τις παραπάνω παραμέτρους η ικανοποίηση από τις αποδοχές εμφανίζεται χαμηλότερη, καθώς ικανοποιημένο δηλώνει το 58%, δυσαρεστημένο το 22% και το 20% επιλέγει την μέση τιμή. Θα πρέπει όμως να υπογραμμιστεί η **σημαντική αύξηση -κατά 10% από το 2006 και 2003, και κατά 20% από το 1997- της ικανοποίησης** από τις αποδοχές σε σχέση με προηγούμενες μετρήσεις.

(συνέχεια)

- Γενικά, **οι Αρχιτέκτονες δηλώνουν υψηλότερα ποσοστά δυσαρέσκειας** και στις τέσσερις επιμέρους παραμέτρους που μετρήθηκαν, κυρίως δε σε ό,τι αφορά τις αποδοχές. Αυξημένη δυσαρέσκεια καταγράφεται επίσης από Αρχιτέκτονες και Πολιτικούς Μηχανικούς όσον αφορά τον συνολικό χρόνο απασχόλησης, και από Αγρονόμους Τοπογράφους και Μεταλλειολόγους όσον αφορά τις συνθήκες εργασίας.
- Τα **υψηλότερα ποσοστά ικανοποίησης καταγράφονται σε Ηλεκτρονικούς, Χημικούς Μηχανικούς, Ναυπηγούς** και Ηλεκτρολόγους. Τα ποσοστά ικανοποίησης των Ηλεκτρονικών διαφοροποιούνται θετικά στην αξιολόγηση του αντικειμένου και των συνθηκών εργασίας, των Ναυπηγών και των Χημικών Μηχανικών στην αξιολόγηση των αποδοχών, του αντικειμένου και του χρόνου απασχόλησης, και των Ηλεκτρολόγων στην αξιολόγηση των αποδοχών και του χρόνου απασχόλησης.

- **Περίπου τέσσερις στους δέκα** μηχανικούς (38%) θεωρούν ότι υφίσταται πρόβλημα επαγγελματικού ανταγωνισμού **με τεχνολόγους των ΤΕΙ**, ποσοστό που παραμένει σχετικά αμετάβλητο τα τελευταία χρόνια. Πρόκειται κυρίως για Πολιτικούς Μηχανικούς (45%) και Αγρονόμους Τοπογράφους (46%).
- Ένα 30% των μηχανικών θεωρεί ότι υφίσταται πρόβλημα ανταγωνισμού με **μηχανικούς άλλης ειδικότητας**, ποσοστό που καταγράφεται αυξημένο σε σχέση με την μέτρηση του 2006 (25%). Οξύτερο εμφανίζεται το πρόβλημα στους Μεταλλειολόγους (50%), τους Χημικούς Μηχανικούς (48%), τους Αρχιτέκτονες (44%) και τους Αγρονόμους Τοπογράφους (41%). Ως κύρια ανταγωνιστική ειδικότητα αναφέρεται των Πολιτικών Μηχανικών.
- Σε επαγγελματικό ανταγωνισμό με **ξένους μηχανικούς** αναφέρεται το 11% (κυρίως Ναυπηγοί), σε **πτυχιούχους πανεπιστημίων θετικής κατεύθυνσης** το 10% (κυρίως Ηλεκτρονικοί) και σε **αποφοίτους πολυτεχνικών σχολών με μεταπτυχιακό στην Διοίκηση Επιχειρήσεων** το 9%.
- Το ποσοστό των μηχανικών που θεωρεί ότι **δεν υφίσταται πρόβλημα ανταγωνισμού με καμία επαγγελματική ομάδα** καταγράφεται σημαντικά μειωμένο (16% από 25% στις μετρήσεις του 2006 και του 2003). Το πρόβλημα του επαγγελματικού ανταγωνισμού εμφανίζεται εντονότερο όσο μικρότερη είναι η ηλικία, καθώς μόνον το 10% των νέων μηχανικών έως 30 ετών θεωρεί ότι δεν υπάρχει πρόβλημα, έναντι 22% στους μηχανικούς άνω των 50 ετών.

- **Μόνο τέσσερις στους δέκα μηχανικούς (40%) θεωρούν ότι ήταν προετοιμασμένοι από το πρόγραμμα σπουδών τους για να αντιμετωπίσουν τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.** Ηλεκτρονικοί, Ναυπηγοί, Μεταλλειολόγοι και Χημικοί Μηχανικοί είναι οι ειδικότητες με τα υψηλότερα ποσοστά ικανοποίησης από το επίπεδο προετοιμασίας, ενώ οι Αρχιτέκτονες θεωρούν σε μεγαλύτερο βαθμό ότι δεν ήταν σωστά προετοιμασμένοι από τις σπουδές τους. Το παραπάνω ποσοστό διαφοροποιείται όπως είναι αναμενόμενο ανά εκπαιδευτικό ίδρυμα, με ποσοστό ικανοποίησης υψηλότερα του μέσου όρου να καταγράφεται σε όσους ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους στο εξωτερικό (57%), χαμηλότερα του μέσου όρου μεταξύ των αποφοίτων του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης (28%), του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (32%) και του Πανεπιστημίου Πατρών (35%), ενώ αντίστοιχα του μέσου όρου είναι τα ποσοστά που καταγράφουν οι απόφοιτοι του ΕΜΠ (40%) και των λοιπών περιφερειακών ΑΕΙ* (41%).
- Τα υψηλότερα ποσοστά θετικής αξιολόγησης πάντα σε σχέση με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας συγκεντρώνει το παρεχόμενο **επιστημονικό/θεωρητικό υπόβαθρο**, το οποίο αξιολογείται ως «άριστο» ή «πολύ καλό» από το 71% των μηχανικών. Σχετικά υψηλή είναι και η αξιολόγηση των παρεχόμενων **τεχνικών γνώσεων** (45% αξιολογεί το επίπεδο ως «άριστο» ή «πολύ καλό»). Ναυπηγοί και Ηλεκτρονικοί είναι οι πλέον ικανοποιημένες ειδικότητες σε αυτούς τους δύο τομείς.
- Αντίθετα, χαμηλότερη είναι η ικανοποίηση σε θέματα συμπληρωματικά του κυρίως αντικείμενου των σπουδών, όπως είναι η **χρήση εξειδικευμένων προγραμμάτων Η/Υ**, οι **οικονομικές/διοικητικές γνώσεις** και **άλλες δεξιότητες**. Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά την χρήση εξειδικευμένων προγραμμάτων Η/Υ το επίπεδο σπουδών αξιολογείται ως χαμηλό από το 34% των μηχανικών (50% στους Αρχιτέκτονες), όσον αφορά την απόκτηση οικονομικών/διοικητικών γνώσεων από το 37% (52% στους Αρχιτέκτονες και 47% στους Αγρονόμους Τοπογράφους), και όσον αφορά άλλες δεξιότητες από το 32%.

- **Οι απόφοιτοι σχολών του εξωτερικού εμφανίζονται σημαντικά πιο ικανοποιημένοι από τις σπουδές τους σε όλα τα αξιολογούμενα επίπεδα**, ενώ οι απόφοιτοι του ΕΜΠ διαφοροποιούνται θετικά στην αξιολόγηση του επιστημονικού και τεχνικού περιεχομένου των σπουδών. Θα πρέπει να σημειωθεί η υψηλή αξιολόγηση των αποφοίτων των «λοιπών»* περιφερειακών ΑΕΙ από τις παρεχόμενες συμπληρωματικές γνώσεις (Η/Υ, οικονομικές/διοικητικές γνώσεις, άλλες δεξιότητες).
- Το 62% των μηχανικών διαφωνεί με την άποψη ότι οι Πολυτεχνικές Σχολές πρέπει να δίνουν αυξημένο βάρος στα θεωρητικά μαθήματα και μειωμένο στις πρακτικές/τεχνικές γνώσεις, το 26% συμφωνεί, ενώ ένα 11% επιλέγει την ουδέτερη τοποθέτηση («ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ»).
- Η προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία και πρακτική άσκηση (54%), καθώς και οι γνωριμίες και οι συστάσεις (52%) αναφέρονται από περισσότερους από τους μισούς μηχανικούς ως τα **σημαντικότερα στοιχεία για να βρει δουλειά ένας πρωτοεισερχόμενος στην αγορά εργασίας μηχανικός**. Ακολουθούν, οι τεχνικές δεξιότητες (29% από 25% το 2006), οι μεταπτυχιακοί τίτλοι σπουδών (14% από 18% το 2006) και το ίδρυμα απόκτησης βασικού πτυχίου (11% από 13% το 2006). Η παραπάνω ιεράρχηση εμφανίζει σημαντικές διαφοροποιήσεις ως προς την ειδικότητα και την ηλικία. Έτσι, επτά στους δέκα Ηλεκτρονικούς αναφέρονται στην προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία, επτά στους δέκα Μεταλλειολόγους σε γνωριμίες και συστάσεις, τέσσερις στους δέκα Αρχιτέκτονες στις τεχνικές δεξιότητες, ενώ αυξημένες είναι οι αναφορές των Χημικών Μηχανικών στα μεταπτυχιακά, και των Ναυπηγών στο ίδρυμα απόκτησης βασικού πτυχίου και στην γνώση ξένων γλωσσών. Επίσης, έχει ενδιαφέρον να σημειωθεί η αύξηση της σημασίας γνωριμιών και συστάσεων, καθώς και η μείωση της σημασίας γνώσης Η/Υ και ξένων γλωσσών όσο νεότερη είναι η ηλικία.

- Το **56%** των ερωτώμενων θεωρούν την επαγγελματική κατάρτιση «**απολύτως απαραίτητη**» για την εύρεση εργασίας σαν μηχανικός, ποσοστό που καταγράφει συστηματική μείωση τα τελευταία χρόνια (69% το 2006 και 72% το 2003).
- Η πλειοψηφία (75%) θεωρεί ότι η επαγγελματική κατάρτιση είναι μία **συνεχής διαδικασία**, η οποία πρέπει να επαναλαμβάνεται κάθε τρία ή κάθε πέντε χρόνια, ενώ ένα 17% (από 23% το 2006) πιστεύει ότι ο καταλληλότερος χρόνος είναι πριν την ένταξη στην αγορά εργασίας.
- Οι τομείς όπου εμφανίζονται οι περισσότερες ανάγκες για επαγγελματική κατάρτιση είναι οι **Η/Υ – νέες τεχνολογίες** (58%). Υψηλή είναι η συχνότητα αναφοράς σε θέματα όπως οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (39%), η Προστασία και Διαχείριση του Περιβάλλοντος (36%) και η Εξοικονόμηση Ενέργειας (27%). Η **διοίκηση επιχειρήσεων – marketing** (37%) παραμένει ψηλά παρότι αναφέρεται με μειωμένη συχνότητα σε σχέση με την μέτρηση του 2006.
- Ένας στους δύο **μηχανικούς (50%) έχει παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα** επαγγελματικής κατάρτισης.

Ενημέρωση για επαγγελματικά θέματα

- Περίπου οι μισοί μηχανικοί δεν είναι ενημερωμένοι («καθόλου» ή «όχι και τόσο») για τα ασφαλιστικά θέματα (52%), ενώ το 43% δηλώνει μη ενημερωμένο για επαγγελματικά θέματα. Υψηλότερος είναι ο βαθμός ενημέρωσης για αμοιβές/αποδοχές και διαδικασίες άσκησης του επαγγέλματος, όπου μη ενημερωμένοι δηλώνουν περίπου ένας στους τρεις.

Θέματα επικαιρότητας

- Όταν ζητήθηκε από τους μηχανικούς να αξιολογήσουν την σημαντικότητα τεσσάρων θεμάτων της επικαιρότητας, **η ίδρυση σώματος ελεγκτών μηχανικών** αξιολογήθηκε ως «πολύ σημαντικό» θέμα από το 71%, **η ανάληψη από τον μελετητή μηχανικό εξ ολοκλήρου της ευθύνης για την έκδοση οικοδομικής άδειας** από το 56%, **η αναβάθμιση των εξετάσεων του ΤΕΕ** για την απόκτηση επαγγελματικής άδειας από το 43% και **η εγγραφή στο ΤΕΕ αποφοίτων άλλων εκπαιδευτικών βαθμίδων** σε διαφορετικά μητρώα και χωρίς δικαίωμα ψήφου από το 31%.

ΤΣΜΕΔΕ και ασφαλιστικά θέματα

- Το 59% των μηχανικών πιστεύει ότι η θέση του ΤΕΕ θα πρέπει να είναι η **επιστροφή στο καθεστώς του ΤΣΜΕΔΕ ως Ταμείου μόνο των μηχανικών**, το 27% προκρίνει την διαχείριση των αποθεματικών του πρώην ΤΣΜΕΔΕ από την Δ.Ε. των μηχανικών στα πλαίσια του ΕΤΑΑ, ενώ ένα 4% πιστεύει ότι το ΕΤΑΑ πρέπει να αποφασίζει και για τα αποθεματικά του ΤΣΜΕΔΕ.

Ρύθμιση κλειστών ημιυπαιθρίων χώρων

- Το 66% των μηχανικών διαφωνεί με την ρύθμιση για τους κλειστούς ημιυπαίθριους (51% διαφωνεί απόλυτα και 15% μάλλον διαφωνεί), ενώ συμφωνεί το 28% (13% συμφωνεί απόλυτα και 15% μάλλον συμφωνεί).
- Το 60% πιστεύει ότι μάλλον θα πρέπει να διατηρηθεί στο μέλλον η δυνατότητα δημιουργίας νέων ημιυπαίθριων.

Θέματα τεχνικής εκπαίδευσης

- Περισσότεροι από οκτώ στους δέκα μηχανικούς (83%) συμφωνούν με την θέση του ΤΕΕ ότι «δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν στην Ανώτατη Εκπαίδευση και Πολυτεχνικές Σχολές και ΤΕΙ που να παράγουν μηχανικούς με διαφορετική διάρκεια σπουδών».
- Το 76% συμφωνεί με την θέση του ΤΕΕ ότι «η τεχνική εκπαίδευση στη χώρα μας είναι στρεβλά δομημένη». Με την άποψη αυτή διαφωνεί ένας στους πέντε μηχανικούς (20%), ενώ η διαφωνία αυξάνεται όσο νεότερη είναι η ηλικία, από 15% στους μηχανικούς πάνω από 51 ετών, σε 19% στους 41-50 ετών, σε 22% στους 31-40 ετών και 23% στους μηχανικούς έως 30 ετών.
- Με την θέση του ΤΕΕ ότι «αποκλείεται η δυνατότητα μέρος των σπουδών των μηχανικών να παρέχεται από ΚΕΚ ή Ιδιωτικά Κολέγια» συμφωνεί το 73% των μηχανικών. Με την άποψη αυτή διαφωνεί ένας στους τέσσερις μηχανικούς (26%), ενώ η διαφωνία αυξάνεται όσο μεγαλύτερη είναι η ηλικία, από 21% στους μηχανικούς έως 30 ετών, σε 23% στους 31-40 ετών, σε 27% στους 41-50 ετών και 33% στους μηχανικούς άνω των 50 ετών.

Ενημερωτικό Δελτίο ΤΕΕ

- Για έναν στους τέσσερις μηχανικούς (23%) το Ενημερωτικό Δελτίο του ΤΕΕ δεν είναι «καθόλου χρήσιμο». Πολύ χρήσιμο το βρίσκει το 15% και αρκετά χρήσιμο το 61% των μηχανικών. Περισσότερο χρήσιμο είναι για Πολιτικούς Μηχανικούς, Αρχιτέκτονες και Αγρονόμους Τοπογράφους, ενώ καθόλου χρήσιμο για περισσότερους από τους μισούς Ηλεκτρονικούς (54%).
- Η πιθανότητα αποστολής του Ενημερωτικού Δελτίου ηλεκτρονικά ενδιαφέρει το 72% των μηχανικών (πολύ το 45%, και αρκετά το 27%). Σημαντικά υψηλότερο ενδιαφέρον εκφράζεται από τους Ηλεκτρονικούς, ενώ το ενδιαφέρον αυξάνει όσο νεότεροι είναι οι μηχανικοί (57% στους μηχανικούς πάνω από 50 ετών και 82% στους μηχανικούς κάτω από 30 ετών).

- Στην παρούσα μέτρηση συμπεριελήφθησαν συγκεκριμένες ερωτήσεις αξιολόγησης του οικονομικού κλίματος, με βάση τις οποίες κατασκευάστηκε μίας σειρά δεικτών για τον πληθυσμό των διπλωματούχων μηχανικών. Οι δείκτες αυτοί συγκρίθηκαν στη συνέχεια με τους αντίστοιχους δείκτες στον γενικό πληθυσμό (μέτρηση Ιουλίου 2009).
- Ο **Δείκτης Καταναλωτικού Κλίματος (CCI)**, ο οποίος αποτυπώνει την άποψη που έχουν διαμορφώσει οι πολίτες τόσο για την προσωπική τους οικονομική κατάσταση όσο και για την οικονομική κατάσταση της χώρας, καταγράφεται στους μηχανικούς σε πολύ υψηλότερα επίπεδα από τον γενικό πληθυσμό (+17,2 μονάδες).
- Ακόμη μεγαλύτερη είναι η θετική διαφοροποίηση των μηχανικών από τον γενικό πληθυσμό (+40,2 μονάδες) στον **Δείκτη Τρέχουσας Οικονομικής Συγκυρίας (CECI)**.
- Όσον αφορά τον **Δείκτη Καταναλωτικών Προσδοκιών (CEI)**, ο οποίος αποτυπώνει την αισιοδοξία ή την απαισιοδοξία των πολιτών για το προσωπικό εισόδημα και την οικονομική κατάσταση της χώρας, η θετική διαφοροποίηση των μηχανικών από τον γενικό πληθυσμό είναι οριακή (+1,2 μονάδες).
- Εξετάζοντας τους αναλυτικούς δείκτες διαπιστώνει κανείς ότι **οι μηχανικοί εκφράζουν μία εντονότερη απαισιοδοξία για τις προοπτικές της οικονομίας σε σύγκριση με τον γενικό πληθυσμό**, καθώς διαφοροποιούνται αρνητικά στους δείκτες που αποτυπώνουν τις προσδοκίες για την οικονομική κατάσταση της χώρας τον επόμενο χρόνο (-12,5 μονάδες) και -ακόμη περισσότερο- για την επόμενη πενταετία (-34,1 μονάδες).
- Αντίθετα, η **διαφοροποίηση των μηχανικών από τον γενικό πληθυσμό είναι θετική στους αναλυτικούς δείκτες που αφορούν την προσωπική οικονομική κατάσταση**, όπως οι εκτιμήσεις για το εισόδημα (+25,3 μονάδες), οι προσδοκίες για το εισόδημα (+25,3 μονάδες) και η ροπή προς αγορά και κατανάλωση (+48,3 μονάδες).

(συνέχεια)

- Σημαντικές διαφοροποιήσεις παρουσιάζονται ανά ειδικότητα, οι οποίες και σχετίζονται σε μεγάλο βαθμό με τους κλάδους της οικονομίας στους οποίους δραστηριοποιείται η κάθε ειδικότητα. Σχηματικά, μπορεί κανείς να διακρίνει δύο επιμέρους ομάδες ειδικοτήτων.
- **Πολιτικοί Μηχανικοί και Αρχιτέκτονες** διαφοροποιούνται από όλες τις υπόλοιπες ειδικότητες, καθώς εκφράζουν αισιοδοξία όσον αφορά τις προοπτικές της οικονομικής κατάστασης της χώρας, ενώ αντίθετα είναι απαισιόδοξοι σε όλους τους δείκτες που αφορούν την τρέχουσα οικονομική συγκυρία και την προσωπική τους οικονομική κατάσταση.
- Αντίθετα, **Μηχανολόγοι, Ηλεκτρολόγοι, Χημικοί Μηχανικοί, Μεταλλειολόγοι, Ναυπηγοί και Ηλεκτρονικοί** εκφράζουν απαισιόδοξια σε ό,τι αφορά τις προοπτικές της οικονομίας, ενώ εκτιμούν πιο θετικά την τρέχουσα οικονομική συγκυρία τόσο σε προσωπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Οι μηχανικοί αυτών των ειδικοτήτων διαφοροποιούνται σε δύο υποκατηγορίες ως προς τις προσδοκίες για το προσωπικό τους εισόδημα: Ηλεκτρολόγοι, Χημικοί Μηχανικοί, Μεταλλειολόγοι και Ηλεκτρονικοί είναι περισσότερο αισιόδοξοι, ενώ Ναυπηγοί και Μηχανολόγοι εμφανίζονται μάλλον απαισιόδοξοι σχετικά με τις προοπτικές της προσωπικής οικονομικής τους κατάστασης.
- Οι **Αγρονόμοι Τοπογράφοι** εκφράζουν απαισιόδοξια σε όλους σχεδόν τους οικονομικούς δείκτες.